

Posudek na rigorózní práci Terezy Hanzlové „The Representation of the House in British Fiction (1906-2009)“ – „Ztvárnění domu v britské literatuře (1906-2009)“

Téma, které si Mgr. Tereza Hanzlová zvolila pro svou práci, je nevšední, zajímavé a hluboce inspirující. V centru její pozornosti jsou tři romány, které tematizují dům: *Howards End* E.M. Forstera, *The Forsyte Saga* Johna Galsworthyho a *The Glass Room* Simona Mawera – proto si jako teoretický základ své práce zvolila fenomenologické pojetí obývání či bydlení (Martin Heidegger, Jan Patočka) a při analýze románu Simona Mawera i teorii hladkého (smooth) a zvrstveného (striated) prostoru rozvedeného v knize G. Deleuze a F. Guattariho *Tisíc plošin* (*A Thousand Plateaux*).

V edwardovském období (zhruba první desítiletí 20. stol.) bylo venkovské sídlo (country house) téměř kulturní institucí a proto není náhodné, že v tomto období vznikly dva romány, ve kterých venkovské sídlo, či stavba venkovského sídla, hrají klíčovou roli. Aplikací fenomenologické perspektivy T. Hanzlová nazírá *Howards End* (ve stejnojmenném románu E.M. Forstera *Howards End*) jako domov, jež je něčím „which springs, emerges from our inmost, fundamental being“ (str. 25). Forsterovo pojetí domu jako místa souznění s jinými lidmi a přírodou („only connect“) je vnímáno na jedné straně jako dědictví myšlení romantismu a anticipace modernismu (viz četné ostré binární opozice), ale implicitně také jako předzvěst současného ekologického myšlení („London is seen as a city limiting the view and subsequently the potential to connect,“ str. 13). Ve své analýze autorka práce také doplňuje svá konstatování vlastními originálními intertextovými odkazy na některá významná díla britské literatury (Shakespeare, Wordsworth, W.B. Yeats, D.H. Lawrence a v následujících kapitolách M. Ondaatje a další.)

Kapitola věnována obrazu domů v románech *The Forsyte Saga* je opět velice samostatná a autorce se v ní současně daří sledovat paralely a kontrasty v chápání domu ve Forsterově románu. Ve fiktivním světě Forsytů jsou domy manifestací vlastnictví a společenského postavení, jež Galsworthy problematizuje vstupem umění a krásy v souvislosti se Soamesovou stavbou venkovského sídla (architekt Bosinney) a v souvislosti se Soamesovým přivlastněním si enigmatické krásy Irene. Přestože pozdější vlastníci venkovského sídla projevují velkou empatii k architektonické výjimečnosti domu, jeho svébytným prvkům a jeho spojení s přírodou, tento dům, jak autorka práce dokládá, nikdy nevyjevuje svou duchovní podstatu do té míry, jak tomu bylo v případě Forsterova *Howards Endu*. Poslední kapitola věnována románu Simona Mawera *The Glass Room* je komplexní, mnohavrstevnou interpretací díla a současně téměř filosoficko-básnickým esejem na téma bytí v domě a ve světě. Tak jako dům a příroda zde nejsou v opozici, tak i město již není v opozici k přírodě (na rozdíl od Forstera a Galsworthyho) a pozici domu a přírody nikterak neohrožuje, neboť je nazíráno jako součást neustálého přechodu hladkého prostoru (Deleuze) v prostor zvrstvený (při současném přímo nevyřčeném, ale vždy přítomném opačném pohybu). Tereza Hanzlová v této interpretaci organicky spojuje nejen Heideggerovo a Patočkovu bytí ve světě, ale také originálním způsobem vnímá i Heideggerovu „čtveřinu“ (str. 61) a s naprostou suverenitou a přesvědčivostí odkazuje na některé koncepty Platónovy filosofie a prostřednictvím Milana Kundery na filosofii Friedricha Nietzscheho. (Autorka práce by měla uvažovat o publikaci této kapitoly nebo její části.)

Závěrem bych chtěla konstatovat, že tato pojmově a formulačně vytříbená práce je prací svébytnou a současně poučenou a inspirovanou filosofií bytí ve světě. Obsahem, teoretickým rámcem, formulačně i rozsahem splňuje požadavky kladené na rigorózní práce a proto ji doporučuji k rigoróznímu řízení.

15.12.2011

Doc. PhDr. Anna Grmelová, CSc.
vedoucí práce